

Tanja Černe, prof. defektologije, NLP Master Coach, NLP Trenerka, Learning Coach, Brain Gym® inštruktorica in svetovalka, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

Nekaj nasvetov za starše otrok in mladostnikov z disleksijo

Tipična odstopanja, ki se pojavljajo pri otroku/mladostniku z disleksijo:

- Branje in pisanje se mu upira.
- Pri branju naredi več specifičnih napak (izpusti, obračanja črk, premeščanja zlogov, prirejanja končnic, maličenja besed).
- Bralna tehnika še ni avtomatizirana, šibko razumeva prebrano ter interpretira vsebino le s pomočjo podvprašanj in z vodenjem.
- Ima skromno besedišče. Težje oblikuje stavke ter jih uporablja, zlasti pri pisanju.
- Počasneje si zapomni besedna navodila ali nove pojme. Potrebuje veliko ponazoritev in konkretizacije pri osvajanju novih šolskih pojmov, pomoč pri priklicu pojmov iz besednjaka ter pri uporabi v novih situacijah.
- Težave ima v vidno-gibalnem usklajevanju (prepisovanju) ter pri slušno-gibalnem usklajevanju (nareku).
- Počasneje napreduje pri učenju tujega jezika, težave ima z artikulacijo, zapomnitvijo, prevodom ter z učenjem slovnice; pri pisanju in branju izpušča črke, maliči besede.
- Bralna stiska se kaže tudi na področju učenja, ko otrok ali mladostnik ne razumeva tega, kar je prebral ali pa mu branje vzame preveč časa in zato pri učenju ni učinkovit.
- Pri učenju se težje zbere, hitro obupa in ni organiziran ali vztrajen.
- Nima osvojenih ustreznih učnih navad in strategij učenja.
- Doma in ob individualnem delu je bolj sproščen in pokaže več znanja kot v šoli.
- Pri telovadbi je lahko posebno spreten (nadarjenost) ali pa manj spreten ter se ne udeležuje skupinskih in tekmovalnih športov.

Tanja Černe, prof. defektologije, NLP Master Coach, NLP Trenerka, Learning Coach, Brain Gym® inštruktorica in svetovalka, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

- Pri matematiki ima lahko težave z branjem in razumevanjem navodil, odkrivanjem bistvenih podatkov, lahko še vedno zamenjuje številke v številu, s težavo prikliče naučene postopke ali poštevanko. Število pove pravilno in ga napačno napiše ali pa obratno. Pri reševanju večstopenjskih nalog potrebuje razdelitev naloge na smiselne, manjše enote ter učenje strategij reševanja večstopenjskih problemov. Lahko se pojavi negotovost pri kombinaciji slikovnih in verbalnih podatkov v nalogah.
- Težje pomni zaporedja (abeceda, številna vrsta, dnevi v tednu, meseci v letu ...).

Tanja Černe, prof. defektologije, NLP Master Coach, NLP Trenerka, Learning Coach, Brain Gym® inštruktorica in svetovalka, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

Poleg navedenih odstopanj se pri nekaterih otrocih/mladostnikih posledično pojavljajo še motivacijske težave (pozabljanje nalog in zadolžitev, izogibanje učenju, izostajanje od pouka, preusmerjanje pozornosti), čustvene težave (zapiranje vase, nesodelovanje, negativizem, jok, apatija, nagajanje, napadalnost), psihosomatske težave (bolečine v glavi, trebuhu). Nekateri otroci pa imajo vzporedne motnje (motnja pozornosti in aktivnosti; motnja pozornosti in koncentracije, disgrafija, dispraksija ...). Ker gre za vseživljenjsko motnjo, ki je nevrološko pogojena, je pomemben pravočasen in pravilen odziv in pomoč.

Katere bralne dejavnosti razvijajo bralno motivacijo?

- Iz kartona oblikujemo nabiralnik za različna sporočila ter si v družini dopisujemo.
- Med vikendi organiziramo bralnih 5 minut na dan, ko vsak član glasno bere.
- Otrok je zadolžen, da vsak dan prebere vremensko napoved ali tv spored ali vsebino, ki ga posebej zanima.
- Zvečer beremo skupaj ter se crkljamo.
- Spodbujamo, da otrok bere mlajšemu bratu ali sestrici ali domači živali.
- Besede zapisujemo v mivko, koruzni zdrob, s prstnimi barvami na okno ...
- Imena predmetov zapišemo na samolepilne listke ter jih prilepimo na predmete.
- Otrok si v knjigarni izbere zanj zanimivo knjigo.
- Otrok nas vidi, kako sami radi posegamo po knjigi.
- S knjigo obdarimo ob praznikih.
- Branje spremljamo in nagrajujemo z nalepkami.
- Tiho branje izboljša bralno hitrost, zmanjša stres povezan z branjem ter poveča bralno motivacijo. Uspeh pa je najboljši motivator.

Tanja Černe, prof. defektologije, NLP Master Coach, NLP Trenerka, Learning Coach, Brain Gym® inštruktorica in svetovalka, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

Katera področja še razvijamo? Katere vaje izvajamo?

- močna področja (razvijamo področja, ki otroka zanimajo in kjer lahko otrok postane še uspešnejši, z namenom izboljševanja samopodobe);
- razvijamo šibke in kompenzatorne funkcije (zanima nas na kakšen način si otrok pomaga pri branju, zapomnitvi prebranega, kako izboljšati bralno razumevanje ...);
- razvijamo besednjak ter jezikovne spretnosti (uporabljamo besedne igre, sestavljanke, družabne igre ...);
- pridobivamo ustrezne strategije učenja ter reševanja nalog (v šolskih in življenjskih situacijah)
- izvajamo vaje sproščanja, usmerjanja pozornosti;
- izvajamo gibalne vaje, spodbujamo športno udejstvovanje;
- izvajamo dodatne vaje za branje, pisanje, računanje;
- prilagodimo učno okolje doma (delovni prostor, urnik, odmori ...);
- pregledamo zapiske, pomagamo pri urejanju zvezkov;
- sodelujemo s šolo in zunanjimi inštitucijami, ki obravnavajo otroka (s spoštovanjem do vseh vpletenih se dogovorimo o izvajanju pomoči, korekciji, domačem delu, prilagoditvah v šoli, o vložku vseh sodelujočih ter o spremljanju dogovorov).

Katera močna področja imajo osebe z disleksijo?

- Dobre sposobnosti reševanja problemov ter ustvarjanja novega znanja.
- Dobre domišljjske sposobnosti in intuicijo.
- Divergentno razmišljanje, ustvarjalnost, originalnost.
- Sposobnosti vizualizacije.
- Sposobnosti hkratnega predelovanja informacij.
- Sposobnosti globalnega razumevanja.

Tanja Černe, prof. defektologije, NLP Master Coach, NLP Trenerka, Learning Coach, Brain Gym® inštruktorica in svetovalka, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

- Sposobnost vzpostaviti nepričakovane medsebojne povezave med podatki.
- »Umetniški« način razmišljanja.
- Zmožnost odkrivanja praktičnih, inovativnih, kreativnih rešitev na akademskem področju.

Nekateri veliki umetniki, pisatelji, geniji in znanstveniki so imeli izzive na področju šolanja. Svetu so dali več, kot so si v sanjah lahko predstavljali. Nekateri izmed njih so: Agatha Christie, Albert Einstein, Hans Christian Andersen, Leonardo da Vinci, Tom Cruise, Whoopi Goldberg, Richard Branson, Cher, Walt Disney, Pablo Picasso, John F. Kennedy, Steven Spielberg.

Pomembno je, da vsak najde svoj način in izraz, da kljub disleksiji ali pa prav zaradi nje, doseže svoje življenjske cilje.

